

Workshop Pondo Netwerkdag PIMH

JOKE GABRIEL

YUNECO CONNECT/CROSSLINK

MAPA/ PONDO

-
- ▶ Impact producten op zwangerschap en borstvoeding
  - ▶ Pondo
  - ▶ Contact maken
  - ▶ Openheid creëren
  - ▶ oefenen

Druggebruik Zwangerschap Borstvoeding

▶ Impact

- ▶ Probleem voor onderzoek, moeilijk om impact van specifiek product te isoleren
  - ▶ Combinatie van producten, tabak, alcohol, andere drugs
  - ▶ Stress, vaak problemen andere levensdomeinen (relationeel, financieel, huisvesting....)
  - ▶ Armoede: voeding

Tegenstrijdige resultaten (dierenonderzoek en ervaringen)

Onvoldoende onderzoek dus ALTIJD afraden

▶ Uitgangspunt:

- ▶ Elke drug gaat door bloed hersenbarrière, OOK door placenta
- ▶ Minder toevoer zuurstof en andere voedingsstoffen
- ▶ Drugs: giftige stoffen
- ▶ Ontwikkeling van de baby verstoren

- ▶ Kans op vroeggeboorte, afwijkingen, miskraam

▶ Ook na geboorte impact:

- ▶ Groei en ontwikkelingsachterstand
- ▶ Lichamelijke risico's/afwijkingen
- ▶ Intelligentie, gedrags en emotionele ontwikkeling in het gedrang

- ▶ NAS
- ▶ FAS, animatie voor bewustwording ouders: [Animaties | FAS-project](#)

- ▶ Ontwenning: Slecht slapen, spijsverteringsproblemen, beven, onrustig

Producten

- ▶ Cannabis?
- ▶ Geen eenduidig antwoord, nicotine en andere drugs combinatie
- ▶ Wel verschillende onderzoeken: lager gewicht en kleinere lengte, meer vroeggeboorte
- ▶ Impact op groei van de foetus, werking van het centraal zenuwstelsel
- ▶ Cannabinoïden?
  - ▶ Cannabisthee, in vergelijking met niet gebruikers, geen verschil is in neurologisch gedrag drie dagen na de geboorte, maar evenmin 1 maand daarna.
- ▶ **Gedragseffecten op de moeder,**
  - ▶ verdovend effect, mogelijk apathisch
  - ▶ Tegenstrijdige berichten, **afgeraden** om cannabis te gebruiken tijdens de zwangerschap

▶ XTC/MDMA:

- ▶ grotere kans aangeboren afwijkingen (hart en ledematen)
- ▶ uit dierenonderzoek blijkt negatief effect ontwikkeling hersenen

▶ Ketamine: ????? Geen onderzoek

▶ GHB: dierenonderzoek, lager geboortegewicht

▶ LSD: onderzoek jaren '70, nu casussen miskraam

▶ NPS: ??????

➤ Coke/Speed:

- ▶ snelle hartslag en samentrekken bloedvaten,
  - ▶ bloeddruk bij moeder en foetus stijgt,
  - ▶ bloed en zuurstofaanvoer daalt, dit heeft effect op groei en ontwikkeling foetus
  - ▶ kans op hersenbloeding voor de geboorte

  - ▶ Vaatvernauwend effect, placenta insufficiëntie, groeiretardatie
  - ▶ Ontwikkeling zenuwstelsel daalt, vaker overlijden voor geboorte door groeiachterstand
- ▶ Cocaine: gebruik laatste trimester, actief foetus en samentrekken baarmoederwand: 15x meer kans vroegtijdig breken vliezen
- ▶ Speed: moeder weinig honger, onvoldoende voedingsstoffen

-
- ▶ Opiaten: heroïne, morfine, codeïne, methadon
  - ▶ Grotere kans
    - ▶ Miskraam
    - ▶ Loslaten placenta
    - ▶ Overlijden foutus voor bevalling
    - ▶ Infectieziektes door IV DG
  - ▶ Methadon: geen schommelingen, geen versnijdingsproducten, minder risico door gebruik in milieu, afbouw 2de trimester

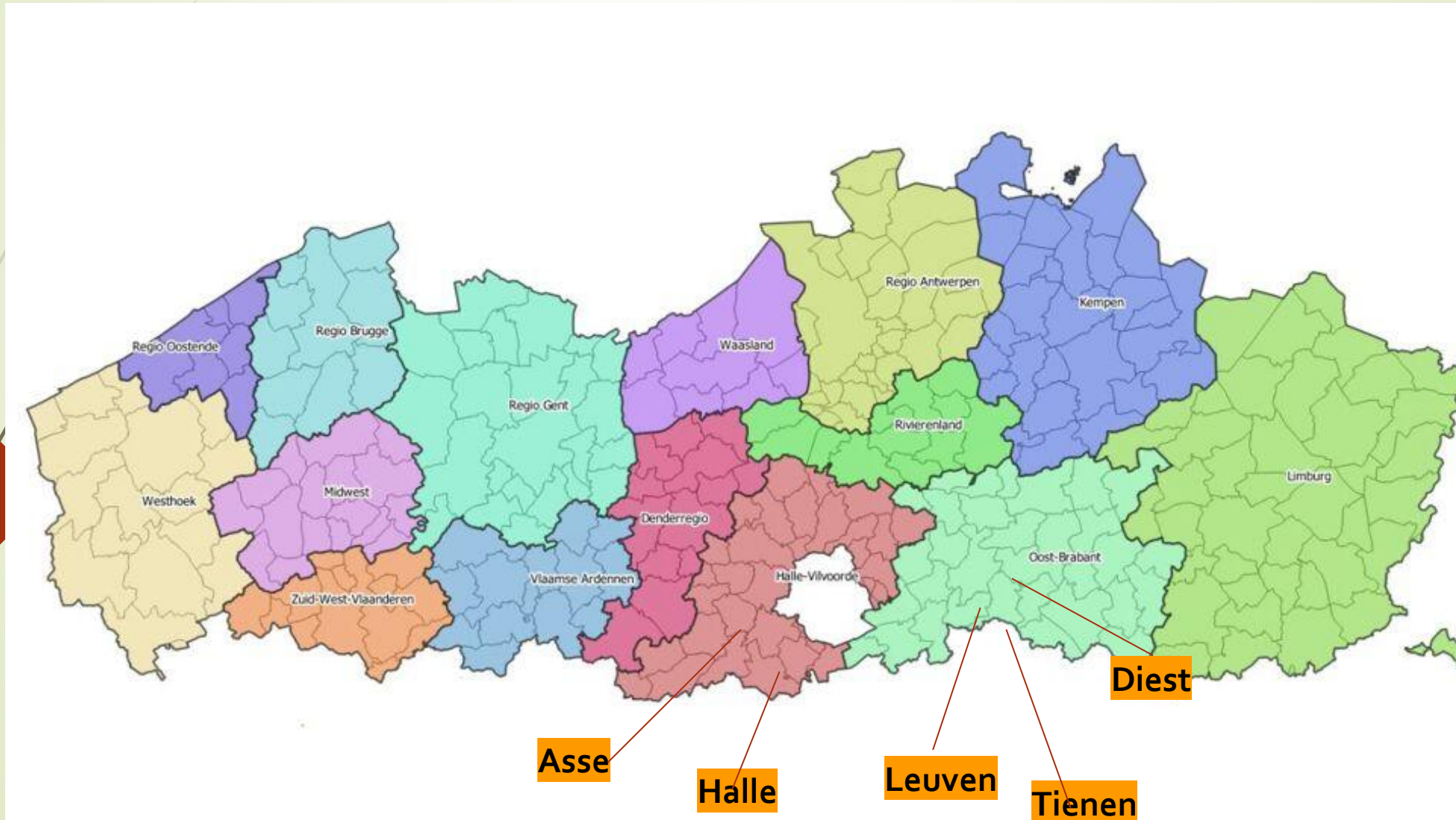
PONDO

- Perinataal ondersteuningsnetwerk voor druggebruikende ouders

Vlaams-Brabant

PONDO Vlaams-Brabant

VISIE & WERKING

VISIE: 'Druggebruik en zwangerschap gaan niet samen'

- Kinderen onder de radar
- Samenwerkingsverband
- 1 of meerdere overlegmomenten
- Doelstelling:
  - uithuisplaatsing voorkomen
  - risicoprofiel ongeboren kind verkleinen
  - plan veiligheid
- Vast kernteam
- MET de aanstaande ouder(s)

Sociale
dienst ZH

CKG
De Schommel
Sloebornest

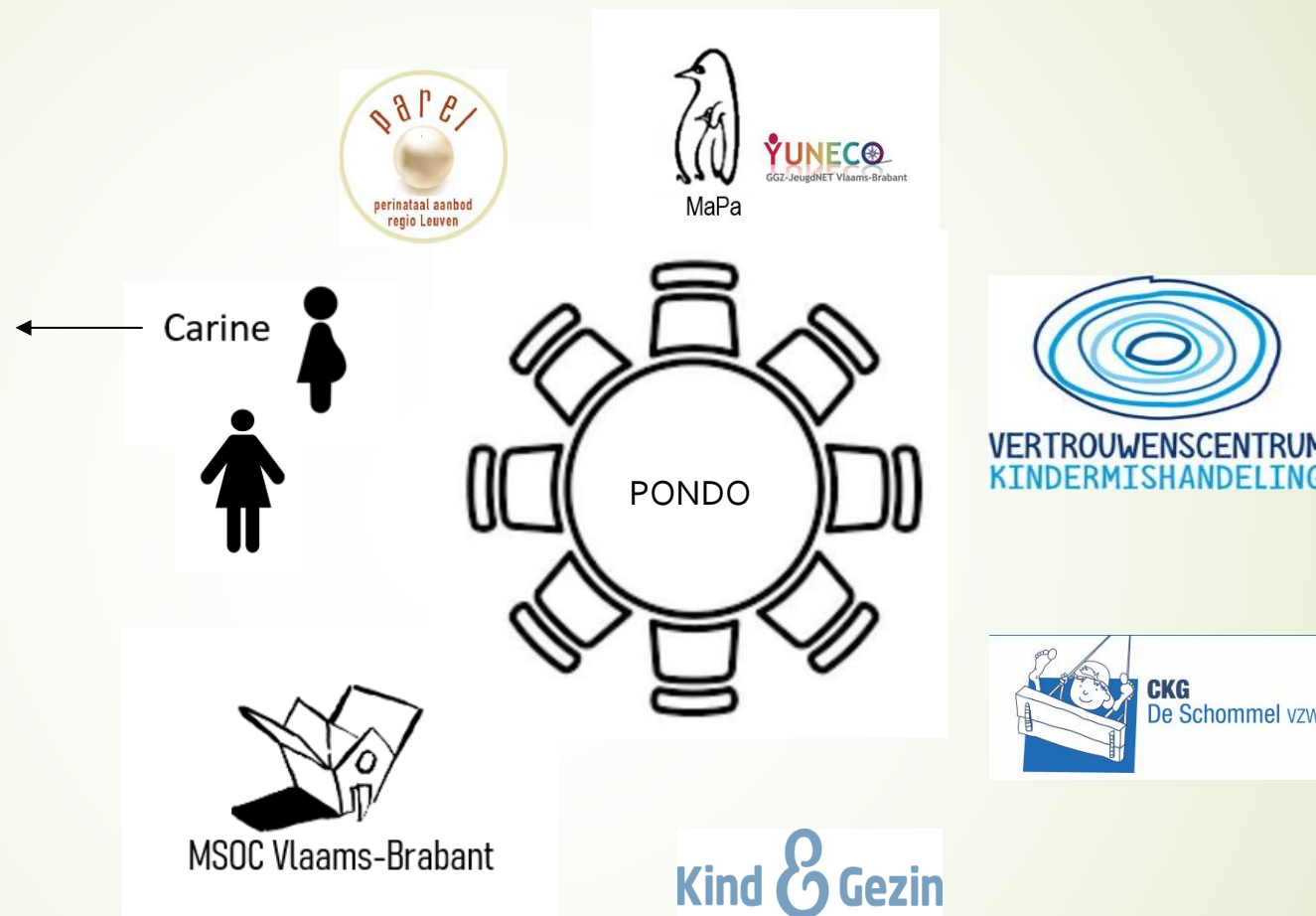
CLIENTPROFIEL

- Illegaal druggebruik of substitutiemedicatie
- Zonder reeds bestaande netwerk
- Vaak combinatie met problemen op verschillende levensgebieden:
  - psychiatrische kwetsbaarheid
  - intrafamiliaal geweld
  - huisvesting
  - relaties/netwerk
- Kwetsbare zwangerschap én druggebruik

CASUS

- 40 jaar
- Alleenstaand
- Sterke zwangerschapswens
- Heroïne, Cocaine en Methadon
- Borderline / ADHD
- Hoog IQ
- Geen stabiel netwerk
- Trauma

VERLOOP

- Zorgen en sterktes in kaart brengen voor ALLE levensdomeinen
- PONDO en vervolgoverleg
- Plan A (ambulant): hoogst haalbare voor cliënt op dit moment: psychiater, drughulpverlening, OCMW, UC ....
- Plan B (residentieel): advies opname
- Plan C (Jeugdhulp): melding bij parket – VK - OCJ

	Wat gaat er goed?	Wat zijn onze zorgen? (In het verleden, huidige zorgen, wat zou er in de toekomst kunnen gebeuren, waarover er zorgen zijn?)	Wat moet er gebeuren? 'Veilig' Plan (A) Welke acties? Wie gaat wat doen/opvolgen? Welke timing spreken we af?
Druggebruik Welk product? Frequentie Functie van druggebruik			
Psychische kwetsbaarheid/ ondersteuning Diagnose Hulpverlening in het verleden Huidige hulpverlening			
relatie verb./fys. agressie, emotionele ondersteuning			
Gezin van herkomst: relatie ouders eigen opvoeding eigen hechting			
 sociaal netwerk Wie kan mee zorg dragen voor baby Wie kan zorgen voor de ouders			
Huisvesting			
fin.sit (inkomen/schulden)			
Werk			

PRAKTIJK-ERVARINGEN

- ▶ Ouders bij aanvang zeer bang
- ▶ Totaalbeeld van klachten en zorgen
- ▶ Geïnformeerde ouders - voorspelbaarheid
- ▶ Vooral alleenstaande mama's
- ▶ Zware casussen: multi-problem
- ▶ Als hulpverlener sta je er niet alleen voor
  - ▶ Verantwoordelijkheid gedragen
  - ▶ Sneller actie
  - ▶ Naadloze overgang
- ▶ Doorverwijsmogelijkheden beperkt

AANMELD- PROCEDURE

1. Telefonisch contact met de PONDO verantwoordelijke van je regio
  2. Korte bespreking aanmelding
  3. Je ontvangt aanmeldingsformulier om aantal gegevens te noteren
1. Bespreking ouders
  2. Aanmeldingsformulier bezorgen aan de PONDO verantwoordelijke van je regio die aanstaande ouder(s) contacteert

Contact-
gegevens

PONDO
Vlaams -
Brabant

Regio: Asse en Leuven

Veerle Bex

veerle.bex@yuneco.be

0472/759 233

Regio: Diest, Tienen en Halle

Joke Gabriel

joke.gabriel@yuneco.be

0472/756459

Do and dont's om DG bespreekbaar te maken

- ▶ Kennis producten, zie VAD, Jellinke, Trimbos
- ▶ Probeer zonder oordeel druggebruik te bevragen
- ▶ Vertrek vanuit 'ondersteunen' ipv 'vingertje'
- ▶ Hou vast: 'deze vrouw WIL stoppen met gebruik maar KAN het niet alleen'
- ▶ Zie de zwangere vrouw en niet 'het probleem'

- ▶ Doorverwijzing Pondo: we weten.....we willen dit voorkomen...zoveel mogelijk bijsturen....in veiligheid naar huis

Openheid creëren

- ▶ Zwangere vrouw met partner, 4 mnd zwanger, 'voor zws cannabis', partner gestopt sinds 2 jaar, weinig begrip
- ▶ Hulpverlener proberen gesprek open te trekken naar nu
- ▶ Observator

Reflectie, vanuit verschillende perspectieven

Switch rollen en stuur bij

Casus:

Zwangere alleenstaande vrouw, 3 mnd zwanger, vertelt je schoorvoetend dat ze soms drugs gebruikt. Probeer DG in kaart te brengen en haar door te verwijzen naar Pondo. Hoe ga je dit verkopen?